Debreczen 1895. XXII. évfolyam 43. sz. Szerda, február 20.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hóra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Fő-piacz, Simonffy-ház a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámitás mellett vétetnek fel.

1966
DEBRECZENI KÖNYVTÁR

A városháza tervei.

Debreczen, február 20.

Erős forrongás észlelhető megint — miként legtöbb nagy épitkezéseink előtt szokott lenni — a közvéleményben, most hogy a városháza tervének megválasztása van napirenden. Éles ellentétek merülnek fel, különböző nézetek hevesen küzdenek egymással csaknem minden forumon, mely hivatva van véleményezni bírálni és döntőleg határozni a fogas kérdésben. Mindenki érezi, az utolsó órában sokkal inkább, mint az elsőben, akinek joga van hozzászólni az ügyhöz és szavazatát mérlegbe vetni, hogy Debreczen város székházát nem csupán kényelmessé, tágassá kell épiteni, hanem külsőleg birnia kell annak mindama kellékekkel, melyek az ország legelső videki városának tekintélyét, méltóságát és municipális hatalmát mintegy simbolizálják.

Hogy legyen a városháza nagyszabásu, környezetében domináló, munumentális épitészeti alkotás; — méltóságos és komoly, milyen a debreczeni polgárság karaktere; szilárd, erős, milyen e város létezésének fundamentuma.

Két terv között kell választanunk, melyek kilencz pályázó társ közzül viszonylag legjobbnak itéltettek.

Mindakettő derék, szép munka, de aj átdolgozás után sem emelkedett ki egyik a másik felett annyira, hogy föltétlenül megnyerje az irányadó és döntő körök legalább tulnyomóan nagy részének tetszését.

Tisztán az igazság kedvéért azonban konstatálnunk kell egyet, mely az ügy elbirálásánál nem hagyható figyelmen kivül; azt, hogy mig az egyik terv laikusoknak tetszik inkább, a másik terv felé szakértőknek véleménye hajlik osztatlanabbul.

Nem csodálkozunk rajta, hogy ily körülmények között a város jogainak és érdekeinek egyik őre, a t. főügyész igyekezett a tanács vállairól levenni a tervek közzül való választásnak nagy felelősséggel járó feladatat s fölebbezése által a közgyülést hivta fel — itélethozatalra. —

Mint már tegnap is kijelentettük, nem foglalunk állást sem egyik sem másik terv mellett, — annál kevésbé azok készitői érdekében, kik közzül Havranek és Adriányi urakat látásból sem ösmerjük.

De hogy minél teljesebb világosságot deritsünk a közönség körében többféle képen magyarázott s meglehetősen bonyolult ügyre, hirlapirói kötelességünkből kifolyólag, közvetlen a közgyülés előtt elmondjuk és közöljük a következőket, melyek hivatalos forrásokból meritett értesüléseinken alapulnak.

A jury itélete.

A „Hortobágy“ és „Délibáb“ jeligéjü pályaterveket, melyeket a biráló bizottság az első pályázatnál egyenlő értékűeknek talált, az átdolgozás után három tagu bizottság birálta el, melynek tagjai voltak a *tanács* által birálatra alakitott kis bizottságból *Petz* Vilmos, *Czigler* Győző müegyetemi tanárok és *Stahl* Géza ideigl. városi főmérnök.

Ez a három tagu jury *Gerster* Kálmán „Hortobágy“ jeligéjü terveire vonatkozólag lényegében ezeket mondotta:

alaprajz és beosztás, minthogy az első birálat alkalmával tett észrevételeket figyelembe nem vette, a megoldásnál legfontosabb részt t. i. az előcsarnokot, lépcsőházat és nagy termet, szóval a középső részt illetőleg nem sikerült.

Homlokzata ugyan *monumentalis*, de részleteiben, nehézkes és nem mindenütt sikerült. E homlokzatnak inkább terméskő, mint tégla alkalmazása felel meg.

A beosztásra nézve három alternativát mutatott be, melyek közül legmegfelelőbb a 3. számu

Havranek és *Adriányi* „Délibáb“ jeligés tervére vonatkozólag ugy vélekedik a bizottság, hogy alaprajza figyelembe vétetvén az első birálatnál tett észrevételek, megfelelő. (Tervezők a beosztásra nézve két alternativát dolgoztak ki.)

A homlokzat *összhangzatos*; de részleteiben kicsinyes; erőteljesebb kiképzést igényel.

E birálat végeredménye, hogy a bizottság szótöbbséggel (kettő egy ellen) Havranek és Adriányi tervét ajánlotta kivitelre. Megjegyzik végül, hogy az épitésre 280 ezer frt. irányozandó elő

Ami közvetlenül erre a birálatra következett, — ismeretes. Előbb a nagy épittető bizottság 10 szavazattal 3 ellen, azután a tanács egy szótöbbséggel, szemben a jury véleményével, Gerster Kálmán tervét fogadta el. Ezt a tanácsi végzést azonban *Ábrahám* László t. főügyész közgyü éshez meg appellálta.

Ez a felebbezés

igy hangzik:

Tekintetes Tanács!

A városházának átalakitása és kibővitése tárgyában a tek. Tanács által f. hó 13-án 1391/895 sz. a. hozott végzése ellen a városi törvényhatósági tek. közgyüléshez tisztelettel felebbezek s kérem e felebbezésemet az ügyiratok kapcsában oda felterjeszteni, — felebbezek pedig nem azért, mintha a hozott tanácsi végzés az adott viszonyok közt nem megfelelő lenne, mert hiszen szavazatommal én is részt vettem e határozat hozatalában, hanem felebbezek azért, hogy e felett a fontos kérdésben, amelynek eddigi fejleményeiben a város érdekeire való tekintetből teljes megnyugvást nem találhatok, — a tekintetes közgyülés bölcseségére appelláljak s e fontos ügyben alkalom nyujtassék a tek. biz. közgyülés megnyilatkozásának is.

És valóban fontos oknak kell annak lenni, a mely engem, a város jogainak egyik őrét arra birt, hogy szakitva az eddigi gyakorlattal, olyan tanácsi határozatnak a tek. közgyülés által való felülbiráltatását kérjem, a mely határozat a szakértő biráló bizottság és nagy épitési bizottság véleményének kikérése mellett egész szabályszerüen hozatott meg és minden további felülbirálat mellőzésével foganatositható lenne és a melynek ekként történt meghozatalában — két alternativa előtt állván — önmagam is résztvettem.

Az ügynek kiváló fontosságát magadja maga a tárgy. Debreczen városa, mely az ország második városának tekintetik s valójában is, hogy azzá legyen, minden szükséges tényezővel rendelkezik, ugy szellemi mint anyagi téren, székházát akarja a modern igényeknek megfelelően átalakitani, kiépiteni, e czélból pályázatot hirdet s beérkezik 9 pályamü.

A biráló bizottság kebeléből megalakult szükebb körü szakértő albizottság a beérkezett pályamüvek közül egyet sem talál ugyan absolut becscsel birót, de kiválaszt kettőt, mint a többiek közül viszonylag legjobbat.

E két vázlat a „Hortobágy“ és „Délibáb“ jeligéjüek, előbbinek *Gerster* Kálmán, utóbbinak *Havranek* és *Adriányi* urak a tervezői.

A dijazásra ajánlott ezen két pályamüvet illetőleg a biráló albizottság részletesen kifejtette, hogy minő átalakitásokon kell azoknak átmenni, hogy annak alapján egyik vagy másik tervező a végleges terv kidolgozásával esetleg megbizassék, s miután a nagy épitési bizottság véleménye is kikéretett, a tanács, tekintve, hogy a pályadij nyertes mindkét pályamü a bizottságok által *egyenlő értékünek* találtatott, — a részletes tervek kidolgozásával akkor még egyik tervezőt sem bizta meg, hanem mindkettőt felkivattak, hogy vázlataikat a biráló bizottság jegyzőkönyvében foglalt észrevételek figyelembe vételével mult évi decz. 31-ig edjék be, — *biztosittatván* tervezők, hogy a megfelelően átdolgozott vázlatok közül a kivitelre alkalmasnak találtatandó mü tervezője fog a részletes tervek kidolgozásával megbizatni.

A pályanyertes két mü ujonnan átdolgozva ismét beadatott s a biráló bizottság által, mely 3 tagból állott, vizsgálat alá vétetett, — sajnos azonban, hogy *ujonnan átdolgozva sem nyerte* meg egyik terv sem az egyöntetü megállapodást; mert a szakértők egyike az egyik, kettője pedig a másik terv mellett nyilatkozott, de ily módon sem nyert egyik terv sem megnyugtató birálatot.

A nagy épittető bizottság a biráló bizottsággal szemben, habár szótöbbséggel és nem egyhangulag azon tervet javasolta elfogadásra, a mely a biráló bizottságnál kisebbségben maradt és ismét szótöbbséggel azt fogadta el a városi tanács is.

A dolog ezen állásában önként felmerül azon kérdés, hogy vajjon azon két mü közül, amely választásunk alatt áll, de amelyeknek egyike sem nyerte meg sehol az egyöntetü tetszést, — elfogadható-é bármelyik is kivitelre teljes megnyugvással? s vajjon habár nem vonható is kétségbe a városháza kibővitésének sürgős szükségessége, — nem volna-e czélszerübb kivitelre egyik pályamüvet sem fogadni el, — hanem tabula rasat csinálva, *magasabb* dijakkal uj pályázatot hirdetni, — mert nem szabad figyelmen kivül hagyni soha, legkevésbé ez ügynél, hogy nagy alkotások keresztül vitele gondos előkészitést és alapos munkát kiván.

Mélyen tisztelt Közgyülés!

Az uj városházának bármikor épüljön is az fel, olyan monumentalis épületnek kell lenni, a mely ugy külső kiképzésében, mint belső beosztásában egyfelől méltó legyen Debreczen városához, másfelől az izlésnek, a czélszerüségnek szóval rendeltetésének megfelelő legyen. Az épitészeti styl tekintetében pedig jövőben nemesebb izlést honositson meg s irányt jelöljön.

Megfelelnek-e vagy sem a birálat alatt álló tervek e kivánalmaknak s azok valamelyike alapján helyemehetünk-é a tényleges kivitelbe, azt határozza el, a tek. biz. közgyülés bölcsesége; — én csak kötelességet véltem cselekedni, midőn az ügyet felebbezésem segélyével ide hoztam.

Debreczen, 1895. február 14.

Ábrahám László
tiszti főügyész.

Időközben a jog- és pénzügyi bizottság ülést tartott, ahol a városháza építésének ügyéről beszélgetve, egyik városi bizottsági tag (Komlóssy Dezső) inditványára elhatározták, hogy közgyülés előtt a városi kör értekezletét összehivják. Szintén ez ülésen történt megbeszélés következtében tegnapelőtt este többen a városunkban müködő müszaki férfiak, névszerint *Dobieczky* Sándor m. á. v. üzletvezető, épitészeti ügyekben első rangu tekintély, *Eritz* Ernő üzletvezetőségi felügyelő, az üzl. vez. épitési osztályának főnöke, *Latinovics* Mihály kir. mérnök, az államépitészeti hivatal főnöke, *Weisz* Rezső budapesti müépitész és *Tóth* István helybeli épitész, *Lengyel* Imre és dr. *Balkányi* Miklós, ez ügy iránt különösen érdeklődő biz. tagok megtekintették a terveket és beható vizsgálat után irásba foglalták véleményüket, melyet a ma délutáni értekezlet és a holnapi közgyülés elé terjesztenek.

Az elől emlitett müszaki férfiak által aláirott jegyzőkönyvet hü kivonatban követ kezőleg ismertetjük :

Szakértők véleménye.

I. Az *alaprajzra* vonatkozólag. *Havranek* és *Adriányi* alaprajzában az előtér, csarnok és fölépcső feljáró elhelyezése, kivitel tekintetében kifogás alá nem vehető; e megoldás azért is kedvező, mert a fölépcső a második emeletig felvezet. A *diszterem*, annyival inkább, mivel a karzat a nagyterem előcsarnoka fölé helyeztetett, könnyen diszithető s a rendelkezésre álló tér lehetőségig ki van használva.

Gerster Kálmán tervén a csarnok, előtér, lépcső feljáró elhelyezése nem megfelelően oldatott meg, mert az I. emeletig felható fölépcsőt két részre osztotta, a földszinti utolsó bolt ivek 2·6 m. nyilt magassága egy részt nyomott voltánál fogva szépészetileg kifogásolható, ezenkivül benyuló vállaikkal a közlekedésre is hátrányosak.

A *diszterem* alapterületét a két oldali karzat, melyek a terem területéből hasitattak ki, fogyaszszák és a terem müvészibb kiképzését akadályozzák.

II. A *főhomlokzatra* vonatkozólag : Összhatást tekintve *Havranek* és *Adriányi* tervén a homlokzat egyöntetübb, összhangzóbb ; a birálati jegyzőkönyvbe e tárgyban beiktatott észrevételek szem előtt tartása és kivitele mellett a harmonia hatása még fokozható és a homlokzat monumentálissá minden nagyobb nehézség nélkül tehető.

E terv szerint a mostani főhomlokzat könnyen átépithető, a főfalak megbontása vagy erősitése nélkül, kivéve a középső rész főfalát.

Gerster Kálmán tervén a főhomlokzat egyes részleteinek szépségeit nem lehet eltagadni ; igy hatásos a négy oszlop közé foglalt kiugrás, a földszinti és II. emeleti ablakok kiképzése. De ezek szépsége csak akkor érvényesülhetne teljesen, ha azok faragott kőből állittatnának elő, mi annál indokoltabb (egyuttal költségesebb is) mert ezen erősen kidomborodó részeknek a meglévő falakkal való összeköttetése téglaanyag alkalmazása esetében, kiviteli nehézségekbe ütköznek.

A szép homlokzatrészek mellett azonban a két szárny risalit kevésbé szerencsésen oldatott meg s jelen alakjában meg nem hagyható.

A torony és középső (oldal) risalitok, valamint a főpárkány és I. emeleti ablakok felső szemő dőkeinek kiképzése nem megfelelő.

Mindezek alapján szakértők az *Adriányi és Havranek tervét ajánlják kivitelre* és hozzájárulnak a szükebb körü biráló bizottság jegyzőkönyvének véleményéhez.

Elhalasztassék-e az épités ?

A t. főügyész ur felebbezésében, egyik helybeli ujság pedig tegnapelőtti vezércikkében fölveti az épités elhalasztásának kérdését. Van-é indok erre ? Szerintünk nincs. Mert kaptunk két olyan tervet, melyek közül bármelyiknek itélje oda az elsőséget közgyülésünk bölcsesége, harmadszori átdolgozás után a követelményeknek megfelelő lesz annyira, hogy annak alapján hozzá foghatnak az épitéshez. — Elismerjük (hiszen a kezdet kezdetén mi voltunk azok, akik ezt követeltük) hogy magasabb dijak kitüzése által nagyobb eredményt értünk volna el és talán abszolut becsü müvet is kaptunk volna. De a történtek után kétséges, hogy most már inkább czélhoz vezetné-e ez az eljárás, akár pedig az, hogy a város bizzon meg valami országos nevü kapacitást uj tervek készitésével. Különben pedig terv pályázatoknál nem fordul elő, hogy az elfogadott terven is ne kellene utólag módositani. Irányadó mindig az melyik a jobb és melyik a legkevesebb változtatással kivihető.

Mire való volna ismét alkalmat szolgáltatni a kedélyek fölzavarására, amit most sajnálattal tapasztaltunk ?

Azt sem kell felejtenünk, hogy a városházát egyuttal emlékül akarjuk emelni a milleniumra. Ha hozzá fognak épitéséhez az idén, fel is avathatjuk az ezredéves ünnep esztendejében ; ha elhalasztjuk, könnyen veszithetünk két-három esztendőt.

A Debr. Hirlap ötlete, ha nem is halva született, de veleszületett gyöngeség miatt hamar meghal.

Absurd gondolat, ha három telket összecsatolunk is, még mindig keskeny frontu, két oldalról elzárt területre épiteni városházát, mikor van nekünk négy utczára tekintő, szabadon álló területünk, melyért most nem kell fizetnünk egy krajczárt se ; de bezzeg fizethetnénk minimalis kétszázezer forintot a Simonffy és Áron házak telkéért. Maradna azután épitkezésre, abból a 350 ezer forintból, melyet laptársunk városházára szánt, csak 150 ezer. — Ennyi költséggel pedig nem épithető olyan uj városháza, amilyen lenne az a 280 ezer forintos „megfejtés.“

A mostani városházát laptársunk pedig megtenné rendőrségi palotává, — éppen akkor, midőn küszöbön a rendőrség államositása. Nem hiszszük pedig, hogy a D. H. czikk irója államositani szeretné a városháza épületét is.

*

Ezeket megirván, tisztán az ügy érdekét tartva szem előtt, kiváncsian várjuk a közgyülés holnapi határozatát.

— **A fuzió.** A fuzió iránt megindult tárgyalásokról ellentétes hirek merülnek fel. A Bud. Tud. ezeket irja : A napi sajtóban az utóbbi időben a legkülönbözőbb hirek merültek fel állitólag folyamatban levő, vagy legalább bekövetkezendő tárgyalásokról aziránt, hogy a szabadelvü pártnak az ellenzék egyes részeivel való állandó együttmüködése tétessék lehetővé. Mindezen hirekkel szemben illetékes oldalról eredő felhatalmazás alapján a következő tényeket közölhetjük : Való, hogy felmerült az az eszme, hogy a kormány és a szabadelvü párt nehány bizalmi férfia hivják meg a nemzeti párt vezéregyéniségeit egy közös tanácskozásra, a melynek czélja az e két párt programmja közötti eltérések kiegyenlitése és igy e pártok együttmőködésének biztositása lett volna. A nemzeti párt vezérférfiai készeknek is nyilatkoztak arra, hogy ilyen tanácskozásokban részt

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Dóra albuma.

— Catulle Mendés. —

Férj és feleség esküvő után nászutra mennek. A perronon elbucsuzva hozzátartozóiktól, beülnek a vasuti kocsiba. A gőzös fütyül és ők megindulnak. A kalauz jön a jegyekért s aztán magukra maradva, bezárják és befüggönyözik az ajtót.

Mindketten boldogok voltak. Eleinte egymással szembe ültek. A kocsi belsejében égő lámpa diszkrétül pislogott. A férj szeme égett a boldogságtól és eleinte egy pár perczig gondolkozónak látszott s e közben önkénytelenül végig simitotta selyemszerü szakállát.

Jolán hirtelen elkiáltotta magát s felugorva az ajtó felé ment. Az őszinte rémület érzett kiáltásából. Arczán egy sértett miss schocking-jának kifejezésével minden áron szökni, menekülni akart.

Mi baj lehetett ? Mivel vonta magára a férfi ezt ezt a megvető tekintetet s idézte elő a felindulást ? Igazán különös dolog.

A férfi nem sokáig tétovázott. Átölelte az uj asszonykát s aztán szerelmes szavak- és csókokkal nagy nehezen kibékitette. A többi nem tartozik ide. Az a tő, hogy kibékültek.

Másnap reggel az éjszakai utazástól kissé eltörődve ujra beszélgetni kezdtek. A férfinek eszébe jutott az a tegnapi kiáltás, a mit még most sem birt megérteni. Megkérdezte tehát, hogy mi volt oka annak a hirtelen megrémülésnek.

Az asszonyka kissé szórakozottan és egy kissé elpirulva felelé :

— Oh Lucien, maga jól tudja azt !

— De nem.

— Dehogy nem !

— Hát jól van. De tegyük fel, hogy nem tudom, mondd el hát édes lelkem.

— Akarja ?

— Követelem.

— Nos tehát, a mitől ugy megrémültem..

— Mi volt az ?

— Mi volt az ?

— Az volt, hogy maga végig simitotta a szakállát ! — mondá az asszonyka s avval arczát kezeivel eltakarta.

A férfi természetesen most még jobban csodálkozott.

— De édes istenem, hát micsoda borzasztó dolog van abban, ha én a szakállamat megsimitom ? Egyáltalán nem értem.

— Ugyan kérem, ne adja a tudatlant. Ez nem való. Maga csak hunczutságból faggat engem.

— De eszküszöm ! . . .

— No hazudjék kérem, az nagyon hitvány dolog.

Aztán a menyecske komoly arczczal elkezdett beszélni, sebesen, fejével is követte a tag lejtéseit, csevegett mint egy zárda-növendék, türelmetlenül magyarázva férjének.

— Oh bizony a zárdában a leányok nem olyan ostobák, mint ahogy maguk gondolják. Sok mindenfélét tanulnak ám ott, amiről maguk nem tudnak. Most már megmondhatom ugy-e, mert már asszony vagyok. Hát ugy van, nem csak földrajzot, meg történelmet tanulunk mi, hanem sok titkos dolgot is, a miket halk hangon suttogva ad tovább egyik a másiknak. Megbeszéljük magunk között a szünidő alatt tett tapasztalatainkat, az otthon olvasott könyveket. Amit nem tud az ember, azt ki lehet találni. Különösen volt nekem egy barátnőm, Dóra, a ki mindent tudott.

— Elhiszem. De hát mire tanitott az meg kicsikém ?

— Tőle tudom, hogy majdnem minden férfi veszedelmes, ravasz s hogy mind roszsz szándékkal járnak a fiatal leányok és asszonyok után.

— Dóra kisasszony tulzott.

— Oh épen nem. De hát a zárdában levő leányok körül a férfiak nem forgolódhatnak, nem beszélgethetnek velük s igy más eszközökhöz folyamodnak.

— Ezekre az eszközökre kiváncsi vagyok.

— Oh, fogadni mernék, maga nagyon jól tudja, hogy a férfiak ilyen esetekben a jelek utján fejezik ki magukat !

— Jelek által ?

— Igen ! Látszólag jelentőség nélküli taglejtéseik, amelyeket más észre sem vesz, mind különös jelentőséggel birnak, ha felénk tekintve csinálják azokat.

— Biztos vagy benne ?

— Egészen bizonyos. Például, ha egy fiatal ember találkozik sétaközben vagy valamely szalonban egy fiatal leánynyal, senki sem akadályozhatja meg öt, hogy az orrahegyét meg ne vakarja. Nemde ?

— Az igaz.

vegyenek; az előzetes megbeszélések alkalmával azonban a kormány már eleve tájékoztatta a nemzeti párt elnökét ép ugy, mint vezérét, hogy e párt programmjának azon részét, a mely katonai természetü követeléseire vonatkozik, a a kormány nem hajlandó magáévá tenni, vagy e kérdésben a nemzeti párt eddigi álláspontjához közeledni. A kormány e kijelentésével szemben most már a nemzeti párt vezérférfiai kinyilatkoztatták, hogy ők proprammjuk minden részéhez változatlanul ragaszkodnak, s hogy tehát ez idő szerint és mindaddig, mig a kormány az emlitett kérdésekben mostani álláspontját fentartja, ők kizártnak tekintik azt, hogy a javaslatba hozott tárgyalások eredményre vezethessenek, s ennek következtében a tervbe vett tanácskozások ez idő szerint el is maradnak. A 67-es alapon álló pártok együttmüködésének kérdését különben most már kétségtelenül megvitatják a pénteken kezdődő appropriaczionális vitában is.

Ezzel szemben egy éjjel Debreczenbe érkezett távirat következőket közli:

A fuzió teljesen elakadt. A fuzionális törekvések olyan akadályokra bukkantak, a melyeknek elháritása, legalább a közel jövőben nem igen remélhető. Vannak a fuzióra kerülő pártfelek között áthidalási tervek, de még a legelfogadhatóbbak is olyanok, hogy ha ezek szerint megtörténnék a fuzió, az az uj párt, a mely a fuzió által keletkeznék, nagyot veszitene erkölcsi sulyában, a mely veszteségre pedig a fuzióra törekvők közül egyik sem hajlandó magát rászánni.

Albrecht főherczeg.

Albrecht főherczeg utolsó órájáról a következőket jelentik Hétfőn délelőtt két tojást reggelizett és Chotek gróf hadsegédéhez a következő szavakat intézte: Hála istennek, a legrosszabbon tulestem. Aztán köszöntő táviratot intéztetett a pápához, ki áldását küldte neki. A főherczegek és főherczegnők a betegszobába siettek és a legmélyebb fájdalommal állták körül az ágyat. A beteg nem sokára magához tért. A délelőtt folyamán az állapot rosszabb fordulását háromszor váltották fel a javulás tünetei. A főherczeg rendkivül szivós természete itt ismét mutatkozott. Midőn 10 órakor Albrecht és Róbert württembergi herczegek a betegágyhoz közeledtek. A brecht főherczeg mosolygott, halkan beszélt velük és Albrecht herczegtől Margit főherczegnő és ennek gyermekei után tudakozódott. 11 órakor ismét elgyengülés és utána némi javaulás állott be. Egy órakor a f herczeg észrevehető haláltküzdelem nélkül elhunyt. Csak az egész test megrándulása mutatta, hogy a katasztófa beállott.

Albrecht főherczeg holttestét Weichselbaum tanár fogja bebalzsamozni. Az eddigi intézkedések szerint a holttestet csütörtökön este fogják Bécsbe szállitani.

A főherczeg temetése csak a jövő hét közepén lesz. Ez a hosszu halasztás azért szükséges, hogy a különböző katonai küldöttségek, főleg a külföldiek Német- és Oroszországból megérkezhessenek. Várják a temetésre a szász királyt és esetleg a német császárt is.

Nagy katonai temetés lesz, maga a király fogja lóháton vezetni a katonai kiséretet, amely tekintettel az elhunyt rangjára, olyan nagy lesz, hogy a temetésnek a Ringen kell végigvonulni.

Az elhunyt főherczeg végrendeletét ma hirdetik ki. A halál következtében *az összes katonai zenekaroknak megtiltották a nyilvános ünnepélyeken vagy mulatságokon* való részvételt. A marsall koporsóját az osztrák-magyar hadsereg egész tábornoki kara kisérni fogja. A hivatalos lap a királynak egy hadparancsát fogja hozni, a mely egyebek közt elrendeli, hogy az a gyalogezred, a melynek az elhunyt tglajdonosa volt, örök időkig a kir. herczeg nevét viselje.

A Neues Wiener Tagblatt értesülése szerint katonai körökben érczszoborral akarják megtisztelni Albrecht főherczeg emlékét. Az adakozásra való felhivást már legközelebb közzéteszik. A szobrot az Am Hof téren, Radetzky emlékével szemben akarják felállitani.

A külföldi uralkodók részvétüket fejezték ki a királynak. A német császár és a szász király két heti gyászt rendeltek el hadseregeik részére.

*

A lapok sok érdekes apróságot és jellemző adatot mondanak el a főherczeg életéből.

Az elhunyt főherczeg legutóbb három ezred tulajdonosa volt: A 44-es kaposvári Albrecht-ezrednek, a 4-ik számu bécsujhelyi dragonyosezrednek és az 5-ik számu pozsonyi tüzérezrednek. Legjobban kedvelte a kaposvári 44-ik ezred bakáit s ha jó kedve volt, törött magyarsággal *somotyi picskásoknak* mondotta őket, azoknak persze nagy vidámságára. Érdekes, hogy egy *Orbán* nevü szakaszvezetőnek az arczképét, a ki 1869-ben adalmát fölkelés alkalmával rendkivül vitézül vi elkedett s megkapta a vitézségi aranyérmet, szobájában a dolgozóasztal fölé akasztotta s az mostanig ott lógott. Ezredéről fejedelemig gondoskodott. A tiszti kaszinónak gazdag könyvtárt és száz személyre való ezüst asztali készletet ajándékozott. A tavalyi 150 éves jubileum alkalmával 60 ezer koronás alapitványt tett az ezred tisztikarának és altisztjeinek gyermekei számára és 10.000 forintot ajándékozott az ünnep költségeire.

*

Abban az időben, mihor Károly Lajos főherczegnek legidősebbik fia, Ferencz Ferdinánd főherczeg még tanult, Dezső Dénes teréziánumi tanárt biztak meg azzal, hogy a főherczeget a magyar nyelv elemeire oktassa. A főherczeg gyorsan haladt és rövid idő mulva annyira vitte, hogy elég türhetően beszélt magyarul; ejtett ugyan hibákat, de megértette a kérdéseket és magyarul felelt rájuk. Egy izben későn este tanulás közben betoppant hozzá Albrecht főherczeg és azt kérdezte öcscsétől:

— Hát te mit müvelsz itt?

Ferencz Ferdinánd főherczeg, aki tanitójával az imént javában beszélgetett magyarul annyira beleélte magát ebbe a gyakorlatába, hogy nagybatyjának is magyarul felelte:

— Magyarul tanulom.

Albrecht jóizüen nevetett a feleleten és magyarul azt mondotta öcscsének:

— Hiszen te már kész magyar vagy! De hogyan is mondtad csak az imént?

— Magyarul tanulom, — felelte Ferencz Ferdinánd.

— Ohó! — mondotta erre Albrecht — te még nem vagy egészen kész magyar ember; nem ugy mondják, hogy: Magyarul tanulom, hanem ugy, hogy: Magyarul tanulok... Igazam van-e, tanár ur?

A professzor kénytelen volt igazat adni Albrecht főherczegnek, ki még jóideig ott maradt a magyar órán és élénken tudakozódott Dezsőtől a magyar irodalomról és végül azt mondta öcscsének:

— Öcs-ém, tanuld szorgalmasan *ezt a szép nyelvet, a mely Ausztriára nézve annyira fontos!*

— Nos hát, ez nagyon hunczut dolog, mert ez az orrhegy-vakarás a következő értelemmel bir: Kisasszony, imádom önt, és az önéhez hasonló szép szemeket még soha életemben nem láttam.

— Ennyi szó egy kis mozdulatban! ez a jelekkel való beszéd még a török nyelvnél is szebb.

— Gunyolódik, pedig ez igy van. Szemüveget vagy monoklit föltenni s mindjárt leereszteni, azt jelenti, hogy: Ha a keblére tüzött rózsát nekem adja, örökre megőrizném s én lennék a világ legboldogabb embere.

— Ah!

— A nyakkendő melltüjét megfogva a férfi titokban azt kérdi, vajjon lehet-e reménye egykor viszontszerelemre; a ki tárczáját zsebéből kihuzza, azt kérdi, hogy szabad-e levelet irnia; ha valaki a homlokára üt, mintha valamely gondolat jutott volna hirtelen eszébe, az elég merész találkozót kérni! Aztán van még sok más jel is, — a mik még sokkal rosszabb jelentőséggel birnak. A ki hüvelykujjainak körmét egymáshoz veregeti, azt akarja megértetni, hogy minden vágya volna nyakunkra egy csókot nyomni; ha pedig a férfi zsebkendőjével arcza előtt legyezget, mintha legyet kergetné, akkor szökésre gondol s külföldön kötendő házasságra.

— Borzasztó!

— Igen, ez borzasztó. Lássa, milyen helyzete van egy ilyen fiatal leánynak, a ki minduntalan ki van téve ilyen jelbeszédnek, a melylyel kérdezgetik, udvarolnak könyörögnek neki, megtámadják oly módon, mely a szónál is világosabb! S nem lehet ellene védekezni, nem lehet haragudni. Maga is mondta az előbb, hogy minden férfinak joga van ahhoz, hogy az orra hegyét megvakarja! A mamák és papák persze nem gondolnak semmire. De mi, mi értjük a beszédet, Azért van az, hogy mi sokszor elpirulunk anélkül, hogy meglehetne magyarazni.

— Igy tehát bizony reggeltől estig pirulhatnának. Tehát az a barátnőd fedezte föl előtted ezt a sötét titkot.

— Igen, Dóra össze is irta ezeket a dolgokat egy albumba, hogy jobban meg tudja értetni. Ez egy valóságos szótár volt. A könyv egyik oldalon pedig ezeknek a jelentősége. Bizony sokáig tanultuk ezt a könyveket a zárdában! Aztán selyempapirra lemásoltuk a rajzokat magunknak és a szöveget leirtuk.

— Az esetre ha valamely mozdulat értelme ne jutna eszükbe...

— Igen, igen. Ha valamelyik jel kétes volt, otthon elővettük a szótárt, s megnéztük benne.

Lucien már alig birta magát visszatartani a nevetéstől, annyira mulattatta ez az őszinte és ártatlan romlottság.

Mégis megőrizte komolyságát.

— Már most azt kell hinnem, hogy a szakállsimogatásnak valami rettenetes jelentősége van, mert annyira megrémültél attól tegnap este.

— Igen, igen, — mondá — oh, bizony rettenetes!

De ennek az értelmét nem akarta megmondani, és nem is mondta. Emiatt Lucien mai napig se tudja a jelentőségét, de azért azóta is gyakran simogatta a szakállát.

Lehetnek-é a tanitók anyakönyvvezetők?

E kérdés tisztázásában kétségkivül lényeges: vajjon az az anyakönyvvezetés önállóan rendszeresitett hivatal lesz-e avagy csak mellékfoglalkozás s az illető egyén akár áll közigazgatási hivatali kötelékében, akár nem: kineveztetik e erre avagy csak alkalmaztatik reá mint mellékteendőre? Mert ha önállóan szervezett hivatal, melyre kinevezt ek az illetők, kiket e hivatal bezárólag le is köt, akkor fölbukkanhat az incompatibilitás kérdése. Az anyakönyvvezetőkre vonatkozó §-okból azonban föltétlenül az látszik, hogy ez a teendő nem különálló, rendszeres hivatal lesz, hanem amolyan mellékfoglalkozás, a minő mellékfoglalkozás eddig is volt. Nem csak a tanitónál lesz ez mellékfoglalkozás, hanem a községi előljáróknál illetve körjegyzőknél is. Ez esetben pedig a tanitók alkalmazásánál alig merül fel aggodalom. Az 1868. évi XXVIII. t.-cz. 141. §-a kimondja ugyan, hogy a tanitó „semminemü hivatalt a tanitóság mellett nem viselhet", de hozzá teszi, hogy a teendőket melyek helyben és a tanórákon kivül végbevihetők, az iskolai felelőség engedelmével elvállalhat.

Elvállalhatja tehát az anyakönyvvezetést is, mely nála is épp olyan mellékteendő lesz, mint a lelkészeknél volt. Ezzel a tanitó éppen csak abba helyzetbe jut, melyben tényleg mai nap is sok helyen van. Mert van tanitó, ki kinevezett faiskola-felügyelő, selyemtenyésztési megbizott, takarékpénztári igazgató, karmester stb. Ezt neki nemcsak az idézett törvény, hanem ehhez kiadott utasitás az iskolaszékek

számára 21. § a is megengedi, ha a teendő „nem jár külön hivatallal, mint pl. a jegyzőség." Az eljárás ilyen teendőkre való engedély-adásnál az, hogy a tanító kérelmez, az iskolaszék véleményt ád, az ekként ellátott kérvény a tanfelügyelőhöz megy, ki e közigazg.-bizottságnál az engedély megadását a körü ményekhez képest javasolja, vagy nem. Az anyakönyvvezetésnél ez eljárás módosulhat, de semmiesetre sem annyira, hogy az illetékes hatóság meghallgatása nélkül a tanító, kit csak közvetlen hatósága ismerhet, egyszerüen kineveztessék.

E szerint a gyakorlat által nézet az, hogy a tanitók alkalmazásánál az anyakönyvvezetésre, mely nem rendszeres, külön hivatal, uj törvényalkotásra valóban nincs szükség, mivel a tanitók jelenleg is alkalmaztatnak olyan teendőkre, miket a tanórákon kivül is elvégezhetnek. Egyébiránt teljes mértékben lehet érteni ama felfogást, mely az anyakönyvvezetői teendők végzését közhivatalnak minősiti ; ez azonban csak fölfogás, melynek aggodalmát az 1894. évi XXXIII. t.-cz. bizvást eloszlathatja. A községi birónak, illetve jegyzőnek sem lesz ez hivatala, hanem mellékfoglalkozása. Közhatósági teendői sem lesznek e foglalkozásnak oly értelemben, miut ezt egyéb közhivataloknál mondhatni. Egyszerü bejegyzési és kivonatolási teendők lesznek, bár e bejegyzések és kivonatok a közokirat értékével is birnak.

Abból, hogy az anyakönyvet a tanitó vezeti, az oktatásügyi adminisztráczió, sőt maga az oktatá-ügy is lendületet vesz. A tankötelesek összeirását jelenleg tudvalevőleg a községi elöljáróság eszközli — a maga szempontjai és intencziói szerint, daczára minden részletes eljárási szabálynak. A községi előljáróság a tankötelesek névsorát átadja az iskolaszéknek, melynek a határőrvidéken ugyancsak a községi előljáró (biró) az elnöke. Ez az ember annyi tankötelest mutat ki, a mennyit jónak lát, vagy a mennyit lelkésze kimutat. Hogy e kimutatások minő alaposak szoktak lenni, az tudja, ki óvodák és iskolák felállitásával foglalkozik. — Megesik (nagyon, de nagyon sokszor) hogy egy községben 140 óvodaköteles van tényleg, a kimutatásban azonban csak — 12 vagy éppen semmi. Ha a tanitó vezeti az anyakönyveket, ilyen politikai lapsus ki van zárva.

Farsang.

Tájékoztató.

— **Farsang** tart január 7-ikétől, azaz vizkereszt napjától február 26-ikáig, azaz hamvazó szerdáig.

Febr. 26. Czigánybál a Koronában.

Febr. 20. Iskola-bál a Bika termében.

Márcz 2. Az ev. filléregylet theaestélye az „Arany Bika" szálloda disztermében.

Márczius 9. Az Emke bál a Bika disztermében.

* **A tiszti estély elhalasztása.** Albrecht főherczeg ő cs. és kir. fensége elhalálozása folytán, a folyó hó 21-ére tervezett tisztí tánczestély a rendezőség elhalasztotta.

Szinház.

* **A völgy liliома.** Tegnap este Barriére 5 felvonásos szinmüve került előadásra, szép számu közönség előtt. A főszerep *Arday* I. (Henriette) kezében volt, a ki azt a tőle megszokott praeczizitással oldotta meg. Sikerült alakitásban mutatta be az önfeláldozó nőt, a gyermeket szerető anyát, a forrón szerető, de azért a férje iránt kötelességtudó asszonyt. *Cserny* B. (Lady Ludley Arabella) a szerelmében csalódott, s féltékenysége által cselszövővé lett asszonyt teljesen érvényre emelte. *Bajnóczy* (Emelina) a szerelmes kis lány szerepében bár kedves alakot mutatott be, meg kell mégis jegyeznünk, hogy járása s általában mozgásában nincs otthonosság, ami sokat levon az ő kedvességéből. *Bácsné* (Lenoncourt herczegnő) a modern anyát kitünően alakitotta. *Sándor* Emil (Mortsauf gróf) az ideges és szeszélyes férjet, ki mindenben személye ellen való igaztalan eljárást lát, megkapó hüséggel állitotta a közönség elé. — *Pethes* (Vaudeneste) a rajongó szerelmes szerepébe nem találta bele magát, nem tudott felmelegedni ; holott az ő szerepének tudatos megoldását 1 a darab hatása nagyban függött. *Bács*, *Péchy* sikerrel müködtek. Egy megjegyzés nélkül nem zárhatjuk be referádánkat. Ez pedig az, hogy a közönség egy része legyen olyan kegyes, hagyja otthon beszélgetni valóját, mert bizonyára a többség nem azért az élvezetért megy a szinházba, hogy az ők hangos beszélgetését és nevetését hallgassa, hanem, hogy magában a darabban gyönyörködjék s abban megzavarni a nagy többséget bizony nem tartozik a közönség iránti figyelemhez. (V.)

* **A szinházi bizottság ülése.** Debreczen város szinházi bizottsága tegnap délután 5 órakor ülést tartott a városháza nagy tanácstermében. Az ülés legérdekesebb tárgyát a szini évad utolsó részének fölélénkitését czélzó vendégszereplések képezték. Az ülésen je en voltak *Vértessy* I tván elnök, *Roncsik* Lajos előadó, *Boczkó* Sámuel r-főkapitány, *Nemes* Kálmán *Zádor* Lajos, *Simonffy* Emil, dr. *Kola* János kir. tan. *Sesztina* Lajos, *Rickl* Géza, *Berger* Henrik és *Tiszai* Dezső szinigazgató. *Roncsik* Lajos előadó felolvasta *Tiszai* szinigazgató előterjesztetését, mely a czélba vett vendégszereplésekre terjeszkedik ki. Az igazgató jelentése tudatja a bizottsággal, hogy megnyerte vendégszereplésre *Turolla* Emma cs. és kir. kamara énekesnőt ; fellépte márczius hó 10-én Vasárnap lesz. Kéri az igazgató a bizottságot hogy tekintettel a tetemes összegre melyet a müvésznőnek fizet engedje meg a helyáraknak 100%-al való fölemelését. *Küry* Klára, *Blaha* Lujza szintén megigérték vendégszereplésüket s valószinü, hogy *Ujházi* Ede, *Vizvári* Gyula és *Náday* Ferencz is lejönnek vendégszereplésre. Az emlitett müvésznők s müvészek fellépte alkalmával 50—100% közötti beléptidij emelést kér az igazgató. A szinházi bizottság rövid eszmecsere után elhatározta, hogy *Turolla* Emma föllépésénél engedélyezi a kért 100% helyár fölemelést, a többi vendégszerepekre nézve pedig akkor határoz, ha bekövetkezésük bizonyos lesz. A gyülés másik tárgyát a szinigazgatónak azon kérelme képezte, hogy szubvenciójának még bentlevő részéből utalványozzanak ki 2000 fortot. A bizottság elhatározta, hogy a 2000 frt kiutalását fogja javasolni a tanácsnak. A gyülés ezután véget ért.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. **2 órakor**, csak esetleg **hétfőn** később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. — Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára irni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óraig tartatnak. — Az igtató, kiadó-hivatal és az irattár a feleknek felvilágositásokat ád hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A m. kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyilva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasár ap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyüjtőszekrényből a beadványok kivétetnek kétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

Zeneestély az „Angol királynő" szállodában minden kedden, pénteken és vasárnap.

Szinház szeptember hó 29.-től minden este 7 órakor.

A debreczeni állami időjelző állomás jelentése, 1895. febr. hó 20 án reggeli 7 órakor. Hőmérséklet —19.6 C fok. Légnyomás 766 milim. Szélirány szélcsend. Csapadék tegnap reggeli 7 órától ma reggeli 7 óráig — .' millim. Ugyanezen idő alatt legmagasabb hőmérséklet —6 fok. Legalacsonyabb hőm. — 20 fok. hóréteg 28 cz. méter.

Sétahangverseny a „Margit"-fürdő vendéglő disztermében okt. 14,-től minde vasárnap délután 4. órakor ; felváltva a R á c z K. és M a g y a r i a k zenekara.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapon ként d. e 10-től 12-ig.

A Gönczy-egyesület „Otthon"-a a Keresk. akadémia palotájában.

Famunkatanitás. A kézügyesitő egyesület, főreáliskolai mühelyében d. u. 2—4 óráig. K e d d e n: Előkészitő csoport. S z e r d á n é s p é n t e k e n: Haladó csoport.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn. szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Polgári faiskolatmény kiváltásának végső határideje márcz. 1 ; — az ipreskertből való elhetdatás végső határideje ápr. 1.

— **Gazdák értekezlete.** A mezőrendőrségről és mezőgazdaságról szóló törvény rendelkezései bármilyen üdvösöknek mutatkoznak is az elméletben, a gyakorlati élet több tekintetben ellenmond azoknak. Különösen a mezőőri intézményre vonatkozó intézkedés az, mely legtöbb panaszra ad okot, mert indokolatlanul uj és szinte elviselhetetlen terheket ró a községekre és birtokosokra, anélkül, hogy megfelelő viszonszolgáltatást kapnának cserébe érte. A debreczeni gazdák már előbb is gyülekeztek és kérvényeztek ez intézkedés ellen a tanácsnál, ma pedig több százan ujból összegyültek a városházán, hogy a mezőőri intézmény miként leendő életbeléptetése felett tanácskozzanak. A gyülést a gazdasági egylet elnöksége hivta össze ; de elnöke, Váczy János betegsége miatt nem jelenhetvén meg, L e n g y e l Imre nyug. tvsz. biró foglalta el az elnöki széket. A jegyzői toll vezetésére Rácz Lajos városi hivatalnokot kérték fel, ki az értekezlet megnyitása után felolvasta a gazdasági egylet elnöksége által előterjesztett és a városi tanácshoz beadandó kérvényt. — A terjedelmes irat kifejti, hogy a mezőőri intézmény Debreczen város speciális viszonyaira tekintettel végre nem hajtható. Az indokolásból kiemeljük a következőket: Debreczen 18 □ mértföldnyi határán a 100 holdnál nagyobb birtokokat nem számitva mintegy 70000 kat. hold 500 birtokos közt oszlik meg. Ezeknek legalább is 100 mezőőrt kellene fölvenni, akiknek javadalmazása fejenként 250 frtjával 25,000 frtba, felszerelése 5000 frtba, lakással ellátása 7000 frtba kerülne. Ugyhogy holdanként évente 50—60 krral lennének megterhelve a birtokosok. Őry Mihály, L. Nagy Bálint, Bartók Imre, Koszorus Lajos, Keszei József, Buzás Elek, Erdélyi István, Balogh Péter felszólalása után az értekezlet egyhangulag elfogadta az előterjesztést melynek értelmében kérni fogja a tanácsot, hogy, a mezőőri intézménynek az elrendelt alakban leendő életbeléptetését, miután viszonyaink között az teljesen felesleges, mellőzze, és a törvényben a mezőőrökre ruházott teendők ellátása iránt más megfelelő és kevésbé költséges módon gondoskodjék.

— **Az első mise.** A debreczeni róm. kath. templomban f. hó 24.-én Vasárnap délelőtt 9 órakor nagy ünnepélyességgel tartja meg első miséjét egy fiatal lelkész, U n g e r Gusztáv debr. kir itélőtáblai biró fia, U n g e r Lajos, a szathmári egyházmegye kebelezett papja. A segédletet mise alatt az uj lelkésznek a szatmári egyházmegye papjai nyujtják. A kézen vezetést dr. W o l a f k a Nándor v. püspök plébános végzi. Mise után az ifju lelkész áldást oszt. Az ünnepélyes ebéd a férfiak számára délben dr. W o l a f k a Nándor v. püspök lakásán lesz, melyet este az Unger család lakásán közös vacsora követ. Tekintettel a nagyközönségre, mely ez alkalomra a templomba fog gyülekezni, a szentélybe csak jegyekkel lehet belépni.

— **Az adózók figyelmébe.** Felhivatnak mindazon adókötelés egyének, kik e f. évre vonatkozó III. IV. osztályu kereseti és tőke kamat adó vallomási iveiket betöltés végett kezeikhez vették, azokat kellően betöltve f. hó 23-ikáig saját érdekökben be adni el ne mulasszák, mert ellenkező esetben az adókirovás fog részökre eszközöltetni.

— **Segitség a p.-ladányi munkásoknak.** Az alföldi munkásnép nyomorának enyhitése felől nemcsak a kormány gondoskodik ; a képviselőház tagjai is csak legutóbb elhatározták hogy egy napi dijaikat a hódmezővásárhely inséges mezei munkások javára átadják. W l a s s i c s Gyula tanács- és közoktatásügyi miniszter mint értesülünk, a püspök-ladányi me zei

munkások nyomorán ugy szándékozik enyhiteni hogy a vallásalapitvány tulajdonát képező, P.-Ladány-Karczag-Náduvar között fekvő birtokból olcsó áron 1000 holdat bérbe ád a munkásoknak. E végből rendeletével arra utasitotta a vallásalapitványi birtok p.-ladányi felügyelőjét: Wenczelly Mihályt, hogy az uradalom bérlőinek, az általuk bérbe birt birtok egy részét mondja fel és a kun-lápson levő legelő-birtokkal együtt kisebb parczellákban adja ki bérbe a p.-ladányi munkásoknak.

— **Dórók sérelme.** Egy nehány szoboszlai atyafi „utazott“ tegnap hazafelé, nem vonaton csak ugy ősi szokás szerint szekérrel, lóval. Tulajdonképen nem is utaztak, csak utra indultak, mert a mint egy utbaeső korcsmához értek, eszébe jutott valamelyik dórónak, hogy jó lenne vagy egy korty ital ebbe a kutya hidegbe. Hát bementek. Aztán nem azért szoboszlói ember a szoboszlói ember, hogy az első kortynál megállapodjék. Hát álta ános helyesléssel csatlakoztak az inditványt tévő dóróhoz, élénk tetszéssel fogadták ám a korcsmáros által elébük tett üvegeket, ugy hogy végre ugyan zajos derültség és nagy zaj volt észlelhető. Persze a szekerek meg lovak nem jutottak senkinek eszébe. Pedig azoknak sem lehetett melegük. A rendőrök aztán megsajnálták a szegény lovakat és a szekerekkel együtt bevitték a város istállójába. Hajh, milyen dühbe borultak a jó dórók, mikor észrevették a szekerek és lovak hiányát. Majd megmutatják ők! csak azért sem mennek a lónak, szekérnek utána. Haza tudnak ők gyalog is menni. Haza is mentek. Most ott várják pipaszó mellett: mikor fogja Debreczen város az öt lovas fogat kocsisával haza küldeni az ő „jogtalanul“ elvett szekereiket, lovaikat.

— **Meghivás az országos tanszerkiállitás zárgyülésére.** Miután az országos tanszerkiállitáson kitüntetettek részére adományozott összes állami érmek, valamint a kitüntetési disz-, arany-, ezüt-, bronz-, köszönő- és emlékoklevelek immár elkészültek, aláirattak s az összes vidéki kitüntetetteknek, általában kiállitóknak szét is küldettek: van szerencsénk a debreczeni összes kiállitókat, tehát azokat is, kik valamely kiállitási érmet vagy oklevelet nem nyertek, de emlékoklevélre igényt tarthatnak, szombaton, f. hó 23-án d. e. 11 órára a városháza nagy tanácstermébe, illető érmeik vagy okleveleik személyes átvételére tisztelettel meghivni. Ugyanekkor osztogattatnak ki a tanszerkiállitás alkalmával rendezett torna- és játékversenyen győztes ifjak számára a kiállitás igazgatósága által készittetett érmek és válljelvények. A zárgyülést rendező nagybizottsági gyülés fogja ½11-től 11 óráig megelőzni. Debreczen, 1895. február 20. Az elnökség.

— **Jókai hetvenedik születésnapja.** Tegnap reggel volt hetven esztendeje, hogy Komáromban az Ásvay Jókaynak kuriáján megszületett az a fiu, a ki meghóditotta a világot. S nemcsak magának szerzett ezzel maradandó dicsőséget, hanem elhordta a magyar szellem fényét és a magyar kedély melegét a világ négy tája felé. A magyar közönség néhány sorban ráismert iroda munk koszorus költőjére Jókai Mórra, s hálás szivvel vési gyermekei emlékébe a nagy költő születése napjának fordulóját. Mi pedig ismételten kifejezzük hálánk és örömünk jeléül hódolatunkat Jókai iránt s kivánunk örök ifjuságától büszke költői tehetségének késő s boldog öreg kort.

A 70-ik születése napját ünneplő Jókai Mórt a magyar kormány is üdvözölte. A nagy magyar regényiróhoz Wlassits miniszter levelet intézett, a melyben irja, hogy hetvenedik születésnapja alkalmából mély tisztelettel és legbensőbb baráti szeretettel járul eléje, hogy a magyar kormány megbizásából legmelegebben üdvözölje.

„Áldjuk a gondviselést — folytatja — és velünk együtt érez az egész haza hogy nekünk téged ajándékozott, hogy szellemed fénye a magyar nemzetnek az egész müvelt világon hirt, dicsőséget szerez szünet nélkül. Áldani fognak a késő nemzedékek is, mig magyar csak él és a nagy költőket a világirodalom dicsőiti.

— **Czivakodás közben.** Gál József kerékgyártó mester tegnap este együtt dolgozgatott segédjével Sütő Sándorral. Jókedvvel folyt a munka, mig az idő késére nem járt. Sütő nem akarván tovább dolgozni, ele elt összeszólalkozott mesterével. Az összeszólalkozásnál azonban sütő oly dühbe jött, hogy felkapva egy fejszét, azzal Gál Józsefet mellbe vágta, Sütő látva, mit cselekedett, elmenekült, azonban a rendőrök elfogták; de mivel bejelentett lakása van, a rendőrség szabadon bocsátotta. Sütő a kedvező alkalmat felhasználva, még az éjjel megszökött a városból. A rendőrség most körözteti.

— **Nagy lopás.** Érdekes ügy foglalkoztatja jelenleg a bíróságot. Egyik helybeli kereskedő jelentést tett a rendőrségnél, hogy egy asszony ki lakására bejáratos volt, fiókjából ellopott háromszáz forintot. A rendőrség a vizsgálatot ebben az ügyben megindította s az ügyet áttette a kir. ügyészséghez. A kir. ügyészség már ki is hallgatta a panaszost, de az emlitett asszonyt nem tartóztatta le, mert a panaszos nem állitja határozottan, hogy az általa megnevezett asszony lopta ki a fiókból háromszáz forintját, de mivel más idegen nem járt nála és a pénz aznap veszett el, midőn az asszony nála járt, ő reá gyanakszik. A kir. ügyészség holnap az asszony lakásán házkutatást tart s ha a házkutatás eredménytelen marad, a vizsgálatot szélesebb körben terjeszti ki ebben az érdekes ügyben.

— **A hadházi biró választás.** A hadházi bióválasztás tegnap ment végbe az ottani községházánál. — A választás egyhangulag Csapó Lászlóra esett.

— **A polgári kör.** A debreczeni polgári kör bálrendező bizottsága a január 26-án tartott estély jövedelméről a következőkben számol a nyilvánosság előtt el; Jegyekből bevétetett 339 frt felülfizetésekből 83 frt 50 kr., összesen 422 frt 50 kr., összes kiadás volt 204 ftt 90 kr. Tiszta jövedelem maradt 217 frt 60 kr. — Felülfizettek: Dr. Orbán József 6 frt. Nagy Ferencz, L. Nagy Bálint, Cséke Gábor 5—5 frt. Stáhl Géza 4 frt, Horváth János, Ábrahám László 3—3 frt. Preuser Salamon, Szathmáry Mihály, Szentesi János, Nagy Gábor, Polgári József, Pásztor Gyula, Kéki Sandor, N. N. körtag, Szabó Kálmán titkár 2—2 frt. Tüdős József 1 frt 50 kr. S. Nagy Lajos, Debreczeni György, Czeglédi Gyula, Antal Vincze, Ungvári József, Békessi Istvánné, Nagy Gábor, Nagy Sándor, Deák István, N. N., Szathmári, ifj. Zöld Mihály, Pálfi Ferenczné, K. F., Fehér Sándor, Ferge Istvánné, Kiss Mihály, ifj. Kertész István, id Kéki Sándor, Kovács János, Tímár Sándor, Tóth Ferencz, N. N., Gömöri Endréné, Biczó Gyula, Márk Endre, Jobbágy János, Kovács Mihály, Polgári Bálint Király Gyula, Somogyi Imre, Fábián Lajos, Csáki Gergely, Uszó István, N. N. 1—1 frt. Ifj. Pap András, Szathmáry István, N. N., Szifft Aladár 50—50 kr. — Fogadják a t. felülfizetők a kör nevében hálás köszönetünket. A rendező bizottság.

— **Egy a sok közül.** Tanult emberek hónapokig irkálnak, mig elkészitenek egy-egy tragédiát, a mely aztán rendesen több felvonásos és órákig mulattatja, bosszantja, vagy rikatja a hallgatóságot. Pedig egy olyan több felvonásos vaskos kötetre terjedő dolgot be lehet szoritani egyetlen mondatba is, mint azt tegnap megcselekedte egy szellős ruhájú elzüllött ember. Az agról szakadt kinézésü ember ott kódorgott az Egyház téren és alamizsnát kért a járókelőktől. A ki nem adott neki, azt méltóságteljesen ugyan, de csunya szókkal szidta le. Persze már akkor az alamizsna krajczároktól alaposan be volt ruházkodva itallal. Mikor kérdőre vonták, nagyon kedélyesen viselte magát a kis kopott emberke. Azt mondta, hogy állandó lakása csak ugy van, mint a nyulnak, mely hol itt, hol egy-egy boker alá vonja magát.

— Volt e már bezárva? kérdezték tőle.

— Mindenütt bezártak még, a hol csak megfordultam.

— Van-e családja?

— Nincs nékem. Minek is lenne?

— Hát mestersége?

— Most nincs Ur voltam, de már bajosan leszek.

— Volt-e szerelője?

— Erre aztán a folyton mosolygó berugott kis emberke egyszerre megkomolyodott. Lenézte merően, mintha régi emlékek után kutatna ott lent nagyon mélyen, Egész más hangon felelte:

— Abból áll az egész ügyem.

Törvénykezés.

* **Gyujtogató asszony.** Mult év márczius hó 22-én éjjel, s ugyanazon év augusztus 27-én Cseke Sándorné, Szilágyi Zsófia derecskei lakosnak egy-egy kis kazalszalmáját felgyujtották. Csekénének mind a két izben gyanuja *Farkas Sándorné Szöllősi Zsuzsánna* derecskei 37 éves nőre irányult, kit elfogatott, de az mindent tagadott s elereszteték. Ugyancsak a mult év szeptember 20-án éjjel *Dancs* Sándornak a szalmáját felgyujtották, s a tüz elharapódzott a *Mészáros* János-féle szalmával fedett szinjére, mely szintén leégett, ez utóbbi tüzesetek kiütésekor az éppen éjjeli szolgálatot teljesitő *Boros* István városi rendőr észrevette, hogy a tüz felől egy nő szalad arra felé, hol ő áll. Boros megállitotta a nőt s felismerte benne Farkas Sándornét Szöllősi Zsuzsánnát. Kérdéseire zavartan válaszolt, ez okból kifolyólag felkisérte a községházára s lezárta. — Másnap a vizsgálóbiróság előtt beösmerte, hogy ez utóbbi *Dancs*-féle tüzet s az előbbi Cseké két izbeni tüzeit szinte ő okozta bosszuból, mert neki Dancs Sándor két forinttal, Cseke Sándorné pedig négy forinttal tartoztak. — A mai tárgyaláson azonban ezen fentebbi beismeréseit visszavonta és mindent tagad, — mind ezek daczára a törvényszék *Kócsy* József elnöklete alatt *Farkas* Sándorné *Szöllössy* Zsuzsánnát mai naptól kezdve *öt évi fegyházra* s öt évi hivatalvesztésre itélte, ezenkivül védője részére 15 frt védői dij megfizetésére. Vádlott **fellebezett** a büntetés enyhitéséért a kir. ügyész pedig a büntetés sulyosbiástáért.

Táviratok.

Az inségesek segélyezése.

Budapest, február 30. (A *Debr. Ell.* er. táv. Érk. d. u. 3 óra 30 perczkor.) A képviselőház mai ülésében tárgyalta Endrey Gyula inditványát, mely oda irányul, hogy a képviselők egy napi dijukat adják oda a hódmező-vásárhelyi szükölködők javára. Urányi Imre az inditványt oda kéri módositani, hogy az igy nyujtandó segélyben a felvidéki inségesek is részesittessenek. Hosszas vita fejlődött ki, melynek folyamán többen sürgették a kormányt, hogy intézkedjék a nyomor enyhitése tárgyában, mert a nagymérvü nyomoruság kergeti a szocializmus karjaiba a szegény embereket. Bánffy Dezső br. miniszterelnök és Perczel Dezső belügyminiszter megigérték, hogy a kormány tanulmányozni fogja e kérdést s hangsulyozták, hogy a kormány már eddig is nyujtott s ezután is fog nyujtani segedelmet. A ház az inditvány értelmében megszavazta az inségesek czéljaira a képviselők egy napi járulékát.

Holnap — az uralkodóház gyászára tekintettel — a ház nem tart ülést.

A német hadsereg gyásza Albrecht főherczegért.

Budapest, február 20. (*A Debr. Ell.* ered. távirata. Érk. d. u. 3 ó. 20 p.-kor.) Berlinből jelentik, hogy a német császár Albrecht főherczeg halála alkalmából rendkivül meleg, résztvevő hangon két heti gyászt rendelt el az egész német hadseregre.

A világitási fogyasztási adó kibővitése.

Irta: *Szterényi Bertalan*,
kereskedelmi és iparkamarai fogalmazó.

I.

Abból az alkalomból, hogy e napokban a parlamentben a pénzügyminiszteri tárcza költségvetésének tárgyalása alkalmából Hoitsy Pál orsz. képviselő a világitási fogyasztási adó körül tapasztalt anomáliára rámutatott, aktuálisnak tartom, hogy ezen tényleg fennálló anomáliával, mint már annyiszor, most ujabban, az ezen kérdéssel szorosan összefüggő, ugy közgazdasági, mint államfinanczialis szempontok figyelembevételével foglalkozzam.

Igaza van Hoitsy Pálnak és én ezt már három évvel ezelőtt mint első megirtam, hogy a legnagyobb igazságtalanság az az anomalia, hogy mig érthetetlen és megfoghatatlan módon az 1882. évi XVIII. törvényczikk csupán csak a petroleumra mint világitási czélra szolgáló anyagra szabott fogyasztási adót, addig a többi nagyon is világitási czélokra szolgáló anyagok, mint a paraffin és milly gyertya, a légszesz és villany mentvék ez adó alól.

Immár kérdem: nem-e a legfeltünőbb tévedés lehet csak szülőanyja az ily igazságtalanságnak? Mert mi jogon vonunk fogyasztási adó alá egy oly czikket, mely adó alól más és több, hasonczélnak és rendeltetésnek szolgáló czikk és anyag felmentve van, — illetve mi jogon mentünk fel fogyasztási adó alól több oly czikket és anyagot, mikor ugyanazon czélnak és rendeltetésnek szolgáló egyik kereskedelmi czikk tényleg adózás alá vetve van?

Valamint a kávéknak és husoknak különféle nemei, a mint a boroknak számtalan fajai stb. között fogyasztási adó tekintetében a törvény különbséget nem tesz, miután azok kivétel nélkü adó alá esnek, — ugy ezen elkövetett sulyos törvényhozási tévedésnél nem ismerhetek el egyéb más indokot, a mi a világitási czélokra egyaránt szolgáló fogyasztási anyagok tekintetében igazolttá tehetné azt, hogy akkor, mikor a petroleum fogyasztási adó alá esik, a paraffin és milly gyertya, a légszesz és villam fogyasztási adó mentességben részesüljenek. Nem ismerhetem el annak jogosultságát azon egyszerü, a paritás elvéből folyó oknál fogva, hogy: ha a szegényebb és középvagyonos osztály, az általa fogyasztott világitási anyag, azaz a petroleum után adózik, miért ne adózzék a decidirt vagyonosabb társadalmi osztály az általa használt világitási anyag, t. i. milly gyertya, légszesz és villam után? miért ne, kérdem, mikor ez az osztály az állami és közterhet megérezhetlenül és minden körülmények között feltétlenül könnyebben képes elviselni, mint a szegényebb és középvagyonos osztály.

A fogyasztási adóknak törvénybe iktatása alkalmával a törvényhozásnak kétségtelenül nem lebegett más czél szemei előtt, mint az államháztartás szükségleteinek fedezésére oly jelentékeny jövedelmi forrásokat nyitni, melyek könnyen e viselhető alakban igazságosan é egyenlő módon az adózó közönség közt a terhet elosszák. Ha a fogyasztási adókkal ez a czél kivántatott eléretni, akkor természetesen ezen elvből kellett volna a törvényhozásnak akkor is kiindulnia, midőn a petroleumot annak idejében a fogyasztási adó alá vetett czikkek közé vonta.

Azonban, mikor a törvényhozás ezt tette, nem követte ezt az elvet, ami egyébként az 1882. évi XVIII. törvényczikk megalkotásának alapjául szolgált és Szapáry Gyula akkori pénzügyminiszter ált l 1882. január hó 11-én a képviselőház elé terjesztett törvényjavaslatnak indokolásából kitünik is, mely imigy kezdődik:

„*A kőolaj elsőrendü világitási anyag, mely magában véve és más világitó anyagokkal szemben aránylalanul csekély áru és könnyen megszerezhető is terén a fogyasztók cagyoni helyzete arányában nyilvánuló szükségletnek megfelelő nagymérvü kielégitésének örvend . . .*“ Az elmult század magyarságával az indokolás érdemileg ennél többet nem is mond.

Hát ha a törvényhozás, mint az az itt reprodukált indokolásból látható — mert csak ily szófukar — a petroleumot, mert elsőrendü világitási czikk és aránylag olcsó, no meg, hogy könnyen megszerezhető is és igy nagy kelendőségü, fogyasztási adóval tartotta megterhelendőnek, akkor, bár erre még visszatérek valóban józan észszel érteni nem tudom, hogy éppen a sok olcsó, kelendő és könnyen hozzáférhető czikkek közül miért éppen a kőolajat ragadta ki, mikor például a keményitő, rizs, mazsolaszőlő stb. aránylag ép oly olcsó, kelendő — és bár ugyanoly importált termékek, mint a petroleum — ép oly könnyen megszerezhető czikkek, mint a kőolaj.

(Folyt. köv.)

Sport és divat.

* **Lóversenyek Debreczenben. A debreczeni lovaregylet április 20. és 21-én tarja idei versenyeit, melyek mindig az uri lovasok szinejavát szokták a város falai közé vonzani. Mindkét napon hat futam lesz, felváltva sik-, gát- és akadályverseny, a második napon egy mezei gazdák versenye is. Az első nap főrzáma a Debreczen sz. kir. város dija (100 arany, 1400 méter), a második napé a Totalizatőr-verseny (1700 korona, 2400 méter.) A két napi versenydijak összege 14.820 korona, a mi, tekintve a debreczeni lovas-egyesület nem éppen fényes anyagi helyzetét és az itteni versenyek ugyszólván teljesen kielégitőnek mondható.**

A jelszó.

— Kaland a Csapóutczában —

— Ez már mégis türhetetlen! . . .

Hja, barátom, sok minden van a világon türhetetlen. Ki tudná megmondani, hogy mit nem tud türni Alfonz ur? A ki reggel 9 óra kor fölnyitván álmos szemeit, lustán veti egyik karját arcza alá támasztéknak.

Ruhája kifogástalan, czipői kényelmesek, lakása elegáns, ágya puha, szivarjai közül csak minden ötödik nem ég, a karcsu, a barna trafikus kisasszony mindig gondol vá logatja ki neki a trabukkókat s az a kis kövére dundus s figyelemmel van iránta; könnyü akkor jó szivarokat szi ni.

Egy fiatal embernek, a kinek a sors ennyi minden jó dolgot rakott az u jába, háladatlan ha még panaszkodni mer. És ő mégis egyre azt hajtogatja, hogy

— Ez már mégis türhetetlen! . . .

Es hozzá te zi miudjárt:

— Tegnap este sem volt kaland; hát ma sem lesz? . .

O yan drámailag vetette föl a kérdést, hogy az ember szinte megsajnálta.

Tiz óra felé járt már az idő, Alfonz ur jónak látta a fölkelést. Kugrott az ágyból s egy kis köni vizet locsantott a mosdóba, aztán ezzel az ándunggal fogott az öltözködéshez, hogy a mai nap aligha mulik el kaland nélkül.

Fölczihelődött kiteremtettézte magát s hivatalba ment. D lben pompásan megebédel Vilmosnál, a Hungáriáb n kiszürcsö te az obligát feketét, egy párthie karamboli is játszott. aztán ismét hivatalba ment s fél ötkor már a korzón volt.

Nagy kalandra határozta el magát. Nyakába vette a várost.

N m ment a Piacz utczába. Az itt kötött kalandok nem érdekesek. A nyilt vásár nem neki való; ezt nem szereti Önérzetes emberre az nem bir ingerlő hatással. Nem lehet büszke egy Don Zsuán egy piacz-utczai kalandra, ha még olyan „tisztességes“ is.

A kis utczák, félre eső városrészek homályában akad még néhol egy-egy virág, amelyet még nem tett fakóvá a vásári por és bimporát nem fujta le az utczataposók szele.

Alfonz ur egyszerre kezdte nagyra és sokra becsülni az erényt. N m magáért az erényért annyi bizonyos. Oh! ehez már elkopott Alfonz ur karaktere. Becsülte az erényt saját magáért, vágyból Rettegjetek a modern erénybőrökről! Olyanok ezek, mint az ujkori párbajhősök. Azért keresik ezek is a párbajt, mint amazok az erényt, hogy valakit meggyalázhassanak.

Ott ügyelgett Alfonz ur a Csapó utczában. Egy kis földszintes ház vonta magára figyelmét, a melynek ajtaja be volt zárva. Egy férfi lépett ki rajta s utánna bezárult egy kis kapu. Az ajtóban egy gyönyörü kis barna asszonyt pillantott meg, a ki a távozó után azt kiáltotta:

— Isten veled, édes!

Alfonz ur a prémes mikadóban leste az alkalmat, hogy a hölgyecskét még egyszer megláthassa, de az nem mutatkozott Már ott akarta hagyni, midőn a férfi, ki az imént ment el a házból, hirtelen visszatér s a kapu melletti ablakot megkopogtatja.

— Te vagy édes? — Kérdi belülről egy kedves hang.

— Én vagyok, czukrom! — felelé a férfi kivülről.

Erre a kapu kinyilott s a férfi belépett.

— Ez tehát a jelszó! — Mormolta magaban A fonz ur.

Valamit otthon felejthetett a visszatér férfi; csakhamar távozott.

Alfonz ur igen mulatságosnak találta ezt a jelszó-változást. Eszméje is támadt hevenyében. Hát ha ő is megpróbálná?

Az asszony szép, kedves, valóságos angyal; a férfi idetlen vörös ember; hátha még örömmel is fogadná őt a kis menyecske?

Megkopogtatta az ablakot.

— Te vagy édes? — hangzék belülről.

— Én vagyok, czukrom! — felelé Alfonz a sötétség leple alatt.

Az ajtó kinyilott, Alfonz ur belépett.

Az asszonyka rendkivül gyanusnak találta hogy férje csak most ment el hazu ról másodszor s harmadszor is visszatérjen hamarosan, csak azért, hogy az ajtóban pásztori jeleneteket csináljon.

Ölelésre ölelés, csókra csók . . .

Ez nem természetes dolog.

Vagy ha természetes dolog, akkor ez nem az ő férje . . .

Csakugyan! Ez nem az ő férje. Most már a sötétben is világos lett előtte, hogy merényletnek akar áldozatul esni. Azaz dehogy akar; éppen hogy nem akar. Csap is olyan lármát, hogy a cselédleány is elörohan a konyhából a czirok seprővel és a lámpával.

A világosságnál föltárul a merénylet szinhelye és a merénylő, a ki hebeg, dadog, — és rettenetesen ügyetlen, a kaczagásig gyáva alak ott a sarokban.

Futna, de nem tud, nem találja a kilincset. Annál pompásabban talált a kis menyecske a czirok-seprővel. Mikor aztán megelégelte a vitézséget, ajtót nyitott s kilökte Alfonz urat az utczára. Ebben a pillanatban érkezett haza a — *férj*. Alfonz ur neki esett, a férj pedig olyant mért rá egyet a botjával, hogy testvérek közt is megért az az egy — ötöt.

És lássák kérem ez az ur meg van elégedve ez el a nappal. Kaland után vágyott s a mit keresett — *megkapta*.

Még csak azt jegyzem meg, hogy a férj és feleség ez este óta — *más jelszót használnak*.

Skorpió.

Kossuth szobra.

A Kossuth-szobor bizottsághoz ujabban a következő adakozások folytak be.

Lévay Lajos gyüjtése a 253. sz. gyüjtőiven: Baranyi Róza 20 kr, Kovács Mária 5 kr, Tóth Erzsébet 10 kr, Szabó Róza 10 kr, György Erzsébet 15 kr, Korik Eszter 10 kr, Barna Erzsike 10 kr, Sárándi Ju iánna 10 kr, M-szti Róza 10 kr, Koczka Eszter 10 kr Szőke Mária 10 kr, Szabó Lilla 15 kr, Papp Eszter 10 kr, Aprodi Mária 10 kr, Bodnár Zsuzsánna 10 kr Jámbor Mária 10 kr, Gulyás Juliánna 10 kr, Balogh Eszter 5 kr, Balogh Róza 10 kr, Szepessy Juliánna 10 kr, D de Ágnes 10 kr, Kulcsár Erzsébet 20 kr, Korik Mária 10 kr, Papp Juliánna 10 kr, Némethy G. 5 kr, Nagy E. 0 kr Némethy M. 15 kr, Tolnai Jul. 10 kr, összesen 3 frt 20 kr.

Közgazdaság.

* **Kézimunkára Nevelő Országos Egyesület.** E napokban alakult meg Budapesten az Országos Kézimunkára Nevelő Egyesület. Célja eme egyesületnek az általános kézimunka-oktatást a magyar köznevelés keretében meghonositani; a kézimunka technikai elemét, mint az ipari és gazdasági nevelés alapját a magyar nemzet minden rétegében terjeszteni. Gondoskodik ezen egyesület, hogy hazánk minden vidékén ugy az elemi, mint a középtanodai iskolákban és különösen az elemi iskolák mindkét nembeli tanulói — szabad idejökben a szakszerü utmutatás mellett a kézmüves technika valamely ágát elemeiben elsajátithassa és a kézügyességben magát gyakorolja. Gondjába veszi az egyesület a házi ipart és fejleszti azt, gondoskodván egyuttal a produktumok értékesitéséről is. Az egyesületnek négyféle tagja van: tiszteletbeli, alapitó, pártoló és rendes tagok. Rendes tagok évi 3 frt tagságdijat fizet, a miért havi szakfolyóiratot is kap. Alapitó tag az, a ki 100 frtot fizet egyszer és mindenkorra. — Tagokat elfogad és aláirási ivekkel szolgál Stern Győző ur nagykereskedő és a házi ipar terjesztés körül már eddig is kiváló érdemeket szerzett magának. Ajánljuk az egyesület nemes intentiójának támogatását a nagyközönség szives figyelmébe.

* **Gazdasági előadások.** Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" által ez évben rendezendő gazdasági-előadások tervezete a következő:

Első nap február 24 (Vasárnap.) Délelőtt 10—12 óráig *Engelbrecht* Károly. A szőlőoltványok metszéséről, kapcsolatosan a Dzeimeris féle metszési elmélettel. Délelőtt 12—1 óráig Dr. *Szilágyi* Gyula. A gazdasági szeszgyárak üzemének ellenőrzéséről. Délután a központi-mintapincze megtekintése.

Második nap február 25. (Hétfő) Délelőtt 10—12 óráig *Cserháti* Sándor. Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből (I.) Délelőtt 11—1 óráig *Sierbán* János. A kendertermelés és áztatásról. Délután a közraktárak és a gabona-elevátor megtekintése.

Harmadik nap február 26. (Kedd.) Délelőtt 10—12 óráig *Imrech* Lajos. A komló termelésről. Délelőtt 12—1 óráig *Cserháti* Sándor. Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből. (II.) Délután egy gazdasági gépgyár megtekintése.

Negyedik nap február 27. (Szerda) Délelőtt 10—11 óráig *Kvassay* Jenő. Az öntözésről. Délelőtt 11—1 óráig *Luczenbacher* Miklós. Lótenyésztésünk emeléséről.

Az összes előadások hallgatása teljesen dijtalan. Az egyes előadók előadásuk után szivesen szolgálnak részletes felvilágositással, ezért van szerencsénk a tisztelt hallgatóközönséget arra kérni, hogy az előadók szivességét minél behatóbban vegye igénybe. Az előadások Engelbrecht Károly és Dr. Szilágyi Gyula urak előadásain kivül, a melyek a müegyetem chemiai előadási termében Muzeum-körut, technika mint a Köztelek nagytermében tartatnak meg. Jelentkezések az O. M. G. E. titkári-hivatalához intézendők.

— **Zalamegye és a phylloxera.** Zalamegye területére szőllővesszőket és már használt szőllőkarókat eddig csak phylloxera mentes helyekről s igazolvány mellett volt szabad szállitani. A földmivelési miniszter most kibocsátott körrendeletében megengedi, hogy e vármegye területére is lehessen igazolvány nélkül a szőllővesszőket és használt szőlőkarókarókat, kivéve a a megye 28 községét és Nagy-Kanizsa r. t. várost, hova ezentul azokat még igazolvány mellett sem lesz szabad szállitani.

Érték-tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság" közlése 1895. február 20-án.)

Állampapirok:

Magyar aranyjáradék 4% — — —	124.25	124.75
„ vasuti beruházási kötvény 4½%	127.75	128.75
„ koronajáradék 4% — — —	99.30	99.80
„ regále váltsági kötvény 4½%	101.25	102.25
Osztrák aranyjáradék 4% — — —	125.25	125.75
Egységes állam kötvény 4²/₁₀% — —	102.—	102.50
Tisza-szegedi 4%-os nyeremény-sorsjegy	154 —	155.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény — — —	501.50	502 —
Osztrák hitelbank részvény — — —	414.20	414.40
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	135.—	135.50

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	134.—	135.—
„ „ 3%-os „	109.75	110.25
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os —	119.—	120.—
Magyar vörőskereszt sorsjegy — —	12.—	13.50
Osztrák „ „ „ — —	18.—	18.50
Olasz „ „ „ — —	12.75	13.25
Basilika sorsjegy — — — — —	8.75	9.25
Jó-szív „ — — — — —	3.15	3.35

Pénznemek:

Cs. és kir. arany — — — — —	5.78	5.89
20 márkás arany — — — — —	12.16	12.19
20 frankos arany — — — — —	9.84	9.88
1 Sovereigns — — — — —	12.39	12.44

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Balog gabona-bizományi üzlet (Nádor u. 6. sz.) tudósitása a „Debreceni Ellenőr" részére.

Budapest, február 19.

Napi jelentés.

Gabona-üzlet. Buzát ma jól kináltak a vételkedv mérsékelt volt, az irányzat csendes lett. — Elkelt 20.000 mm. gyengén tartot nap árakon.

Eladások:

Tiszavidéki 300—82 mm. 6.90 frt. 200—82 6.87 frt. 200—80 mm. 6.80 frt. 100—80 mm. 6.80 frt 600—80 mm. 6.80 frt.

3 havi időre készpénzfizetés mellett.

Zab 5.90—6.15 frt.

Határidő-üzlet. Amerikából valamivel szilárdabb árfolyamokat jelentettek, daczára ennek nálunk teljesen változatlanul indult az üzlet buzában, s tekintettel a gyenge forgalomra ugy zárult is. Tengeri lanyhában s igen gyenge kereslet mellett zárlatig változatlan maradt. Zab és rozs csekély üzlet mellett szintén változatlanok.

Zárlat 1 óra:

	frt
Buza márcz. ápr.-ra 1895	6.54—6.55
„ szept.-okt. 189	6.94 6.95
Rozs márcz.-ápr.-ra 1895	5.46—5.47
Tengeri máj.—junra 1895	6.21—6.23
Zab márcz.-áprilra 1895	6.05—6.07
Repcze aug.—szept. 1895	10.60—10.65

Zárlat 4 óra:

	frt
Buza szept.—okt 1895	6.54—6.56
„ szept.-okt. 1895	6.94—6.96
Rozs márcz.-áprilra 895	5.46—5.48
Tengeri máj.-junra 1895	6.22—6.23
Zab márcz.-áprilra 1895	6.05—6.07
Repcze aug.-szeptre 1895	10.60—10.65

Időjárás: igen hideg.

Kőbányai sertés vásár.

Február hó 18. Hizott sertés árak: 1 Magyar első rendü: 1 Öreg nehéz (páronkin. 400 klgramm felüli sulyban) 47—48 krig Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm sulyban 47—48 krig. — Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 49—50 krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm sulyban 47—48 krig. — Fiatal könnyü (páronkint 250 kgm. terjedő sulyban 47 krtól 48 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klg. felüli sulyban) 46—47. krig. Közép (páronkint 220—280 klgrig terj. sulyban) 46—47 krig. Könnyü (páronkint 220 klg. terjedő sulyban) 46 krtól 47½ krig

Debreczeni városi szinház.

Idénybérlet 112. szám. Páros bérlet.

Ma szerdán, febr. 20-án.

TROUBADOUR.

Nagy opera 4 szakaszban. Irta: Camaranó Salvator. Zenéjét Verdi J. Forditotta: Nádaskay Lajos. (Rendező: Tiszai.

Holnap, csütörtökön, 1895. február hó 21-én Páratlan bérletben.

Csárli nénje.

Bohózat 3 felvonásban, irta: Brandon.

HETI MÜSOR:

Pénteken, február 22-én: A két árva, szinmü 5 felv.-ban, irta D'Ennery; (bérletszünet), Rend. Bács.

Szombaton, február 23-án XI. Lajos, szomorujáték 5 felvonásban, irta Delavigne Kázmér, forditotta Katona Imre. (Páros bérlet). Rend. Péchy.

Vasárnap, február 24-én Faust, nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét irta: Gounod. (Páratlan bérlet.) Rend. Tiszai.

Kiadó és laptulajdonos:

„Oskonai" nyomda és kiadó r.-t.

Felelős szerkesztő: **Eötvös K. Lajos.**

Helyettes szerkesztő: **Katona Imre.**

A „Báró Hirsch Mór"

jótékonysági és önsegélyző egyesület

törzstagjait és ezek hozzátartozóit betegség esetén **orvosi kezelésben, gyógyszerek kiszolgáltatá ában** és a törzstagot **heti pénzsegélyben** részesiti, továbbá a törzstag elhalálozása esetén hátramaradott családjának az **A.** osztályban **1200 frt**, a **B.** osztályban **600 frt**, a **C** osztályban pedig **300 frt segélyösszeget** fizet.

Tagok felvétetnek — f. évi február hó végéig **beiratási dij nélkül** — az **A.** osztályba 40 éves korig, havi járulék **2 frt 50 kr.**; a **B.** osztályba 45 éves korig, havi járulék **1 frt 70 kr.** és a **C.** osztályba 50 éves korig, havi **1 frt 30 kr.**

Felvételek eszközöltetnek: **Debreczenben: Katz Jakab** urnál, (Főpiacz). **Budapesten**: az egyesület központi irodájában, VI. Teréz körut 3. sz. alatt.

„Báró Hirsch Mór"

jótékonysági és önsegélyző egyesület.

44 v. k. szám.
1895.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni királyi jbiróságnak 17/1894. P. sz. végzése folytán közhirré tétetik, miszerint Jaques et Wilhelm Löwig, keresk. czég részére Wágner János, debreczeni lakostól 128 frt 21 kr tőke, ennek 1894. évi november hó 15. napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 40 frt 17 kr. perköltség erejéig 1894. évi deczember hó 28-án biróilag lefoglalt és 391 frt 70 krra becsült tüzmentes szekrény, bolti fölszerelvények és szövetekből álló ingóságok **1895. évi márczius hó 4-én d. u. 3 órakor** kezdetét veendő és Batthyáni-utczán, 2561. számu **háznál** megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet igérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1895. évi febr. hó 14-én,

Török Péter
birói kiküldött.

Reform-füző

Szabadalm Ausztria-Magyarországban és Franczia-országban.

Ritkasága mága nemében

Kivágott és szabályozható a csipőnél.

Igen egyszerü a fel- és levételnél, rendkivül kényelmes és ugy a mell, mint az egész felső testrésznek **igen elegáns, kecses és plastikus alakot ad.** Erős csipő összeszoritásánál igen alkalmas, érdekes állapotu nők részére *felülmulhatlan.*

Árak halosonttal: 2,50, 3.25, 4.— frt darabonként.

Landeis Lipót és testvére, Bécs,
VI., Wallgasse 16.

FONTOS GYOMORBETEGEKNEK
a **Barella P. F. W.**-féle
Világi gyomor-por.

Párisban 1889. **kitüntetve** Genfben 1889.
Brüsselben 1891. Bécsben 1891.
Londonban 1893. Magdeburgban 1893. Chicagóban 1893.

Kiváló eredménynyel használtatik mindennemü gyomorbetegségek ellen, mint gyomorgörcs, gyomorsav, égés, úgyszintèn vese- és hólyagbajoknál; megszüntet azonnal mindennemü fájdalmakat. Hogy minden kételkedésnek elejét vegyem, ingyen, csak a porto megtèritése ellen küldök mintákat.

Valódi csak dobozokban ár 1 frt 60 kr.

Berlin S. W. P. F. W. BARELLA
Friedrichstrasse 220/I. francia orvosi társulatok tagja.

Rak'ár Budapesten: **Török József** gyógyszertárában, *király-utca.*

A világ legjobb fénymáza!

FERNOLENDT

fénymáz.

Cs. k. szabad. gyár. Alapittatott 1835 Bécsben

A ki lábbelijét **fekete szinüvé, fényessé** és tartóssá akarja tenni, az vegye **csak** a

Fernolendt fénymáz.

Mindenütt kapható!

A sok értéktelen **utánzat** kikerülése végett kérem névaláirásomra vigyázni

St. Fernolendt.

Örökös tavasz!

Van szerencsém a nagyérdemü virágkedvelő közönségnek becses figyelmébe ajánlani, hogy **minden nap van sok szép friss nyitásu jáczint, Cyelamen és stb.** mag- és viragüzletemben kaphatók olcsó árban.

Szinte **menyasszonyi, nyoszolyólányi, névnapi és asztali csokrok,** továbbá **élővirág koszoruk, minden legszebb kivitelben és dusan ellátott virággal olcsó árban készitek, csomagolásra nagy gond fordittatik.**

Arjegyzékek mindenhová bérmentve küldetik.

Konyhakerti és virágmagvakkal, friss termésü, legjelesebb és legbiztosabb fajokkal van üzletem ellátva és mély tisztelettel felkérem nagyrabecsült bizalmával szerencséltetni és megrendelések által jó minőségről meggyőződést szerezni vagyok

teljes tisztelettel

Paczelt János.

UJDONSÁGOKBAN UTÓLÉRHETLEN.

Boros Testvéreknél

DEBRECZEN, Kossuth-utcza 3. szám

Báli ujdonságok:

Fantasie kelmékben.

SELYMEKBEN.

Belépők, keztyük, legyezők és harisnyákban.

Divatos ruhák készitését elvállaljuk. Minták kivánságra bérmentve.

UJDONSÁGOKBAN UTÓLÉRHETLEN.

„Csokonai" nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1895.